

COVID-19 Lappeenrannan valvonta- ja hälytyssektorin poliisimiesten kokemana

Haastattelututkimus COVID-19-pandemiasta Lappeenrannan poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorin poliisimiesten kokemuksista ja tuntemuksista liittyen COVID-19-pandemiaan

Niki Kahila

11/2021

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Niki Kahila

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jyrki Lounaskorpi, Nipa Puolamäki

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Opinnäytetyössä tarkastellaan sitä, miten Lappeenrannan poliisiasemalla valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevät poliisimiehet ovat kokeneet vallitsevan COVID-19-pandemian.

Sivumäärä: 23

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2021

Avainsanat: Korona, COVID-19, Kaakkois-Suomi

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
1.1. TUTKIMUKSEN AIHE JA SEN RAJAUS	2
1.2. TUTKIMUKSEN TAVOITE	3
1.3 TUTKIMUKSEN MENETELMÄ JA RAKENNE	3
1.4 TUTKIMUSONGELMA JA KYSYMYKSET	4
2 TEORIITTINEN VIITEKEHYS	5
2.1 LAPPEENRANTA	5
2.2 LAPPEENRANNAN POLIISIASEMA	6
2.3 LAPPEENRANNAN POLIISIASEMAN VALVONTA- JA HÄLYTYSSEKORI	6
2.4 COVID-19	6
2.5 COVID-19-PANDEMIA LAPPEENRANNAN POLIISILAITOKSEN ALUEELLA	7
2.6 LAINSÄÄDÄNTÖ	7
2.6.1 TARTUNTATAUTILAKI	7
2.6.2 VALMIUSLAKI	9
3 EMPIIRINEN OSUUS	10
3.1 KVALITATIIVINEN TUTKIMUS	10
3.2 TEEMAHAASTATTELU	11
3.3 HAASTATTELU	12
3.3.1 HAASTATTELUIDEN RAKENNE	12
3.3.2 HAASTATTELUIDEN ANALYYSI	14
4 TULOKSET	14
4.1 COVID-19-PANDEMIAAN MUUTOKSET VHS-TYÖHÖN	15
4.2 POLIISIHALLITUKSEN JA LAPPEENRANNAN POLIISIASEMAN VIESTINTÄ PANDEMIAAN LIITTYEN	16
4.3 COVID-19-PANDEMIAAN VAIKUTUS HAASTATELTAVAAN POLIISIMIEHEEN	16
4.4 POLIISIHALLITUKSEN JA LAPPEENRANNAN POLIISIASEMAN ONNISTUMINEN KOKONAISUUDESSAAN PANDEMIAAN LIITTYVISSÄ ASIOISSA	17
5 POHDINTA	17
LÄHTEET	20

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ja kartoittaa Lappeenrannan poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorilla (VHS) työskentelevien kenttämiesten kokemuksia, tuntemuksia ja mielenkiintoja siitä, miten COVID-19 on vaikuttanut heidän työntekoonsa. Tarkoituksena on lisäksi selvittää, miten Lappeenrannan poliisilaitos ja poliisi organisaationa ovat käsitelleet COVID-19-pandemiaa.

COVID-19-pandemia on opinnäytetyön tekohetkellä vaikuttanut ja luonut haasteita yhteiskunnassa jo vajaat kaksi vuotta. Pandemia on painostanut yhteiskunnan, sen mukana myös poliisin, uudistamaan rajusti toimintamallejaan sekä pakottanut keksimään ratkaisuja ongelmiin, joita se ei koskaan aiemmin ole joutunut kohtaamaan. Nyt kun aikaa on jo kulunut pandemian alkamisesta ja pahin alkushokki on ohi, voidaan näitä ratkaisuja tarkastella jo retrospektiivissä. Missä onnistuttiin, missä taas ei, mihin reagoitiin tarpeeksi nopeaksi, missä oltiin auttamattoman myöhässä? Näiden kysymysten selvittäminen on myös opinnäytetyön tutkintaongelmana.

Opinnäytetyön tutkimusmetodiksi valikoitui haastattelututkimus. Poliisimiesten haastatteluista saatuja tietoja analysoitiin teemoittelun sekä tyypittelyn kautta. Haastateltavaksi pyrittiin valitsemaan mahdollisimman monipuolisesti eri ikäisiä, sukupuolisia, taustaisia, virkaikäisiä sekä asemaltaan eriarvoisia poliisimiehiä, jotta otanta olisi mahdollisimman kattava.

Haastatteluista nostettiin teemoittelua käyttämällä yhteisiä teemoja, ja ajatuksia, joita haastateltavilla esiintyy. Tarkoituksena ei ollut luokitella haastateltavien näkemyksiä positiivisiksi tai negatiivisiksi, vaan selvittää neutraalilta pohjalta, miten VHS-henkilöstö on kokenut pandemian.

1.1. TUTKIMUKSEN AIHE JA SEN RAJAUS

Tutkimuksen aihe on rajattu käsittelemään ensisijaisesti poliisin valvonta- ja hälytystoiminnan, eli niin sanotulla kentällä, työskentelevien poliisimiesten kokemuksia vallitsevasta pandemiasta. Tutkimuksesta on siis rajattu pois rikostorjunta ja lupapalvelu. On ilmeistä, että pandemia on vaikuttanut monilla tavoilla myös niihin, mutta päädyin valitsemaan valvonta- ja hälytystoiminnan osaston siellä työskennellessäni opinnäytetyön tekemisen aikana. Päivittäisessä ihmisten parissa tehtävässä työssä korostuvat poikkeusajan muutokset.

Koko työharjoitteluni sijoittui ”Korona-aikaan”, joten kiinnostuin kenttäjaksolla siitä, miten työtavat ovat pandemian takia muuttuneet, ja ennen kaikkea siitä, miten jo pitempään töissä olleet poliisimiehet ovat tämän poikkeusajan kokeneet. Kuulin useasti kahvihuonekeskusteluissa ja esimerkiksi harjoitteluohjaajani puhuvan pandemian tuomista muutoksista. Keskusteluista kuunnellessani minussa heräsi ajatus, että näiden puheiden ja kokemusten ylös kirjaaminen voisi olla hyödyksi organisaatiolle. Miehistön ja päällystön välinen kuilu on myös poliisiorganisaatiossa leveä, ainakin mitä tulee ajatustenvaihtoon, joten koin tarvetta ja hyötyä kerätä talteen kentällä työskentelevien poliisimiesten kokemuksia.

Tutkimuksessa käsitellään Lappeenrannan poliisiasemaa ja sen valvonta- ja hälytystoiminnan osastoa. Suoritin työharjoitteluni kyseisellä asemalla, joten opinnäytetyötä tehdessä oli se luonnollisin valinta tutkimuksen kohteeksi.

1.2. TUTKIMUKSEN TAVOITE

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten VHS-sektorilla työskentelevät poliisimiehet ovat kokeneet COVID-19-pandemian, ja kokevatko he Poliisihallituksen (myöhemmin Poha) ja Lappeenrannan poliisiaseman onnistuneen toimissaan pandemiaan liittyen, esimerkiksi toimintamallien sekä tiedotuksen osalta. Tarkoituksena on myös selvittää, onko poikkeusaika vaikuttanut poliisimiesten työssään kokemaan henkiseen rasitukseen.

Poliisimiesten kokemukset kirjaamalla ja teemoittelemalla pyrin luomaan selkeän kirjallisen tutkielman, josta voisi olla hyötyä esimerkiksi poliisipäällystölle, Poliisihallitukselle ja Lappeenrannan poliisiasemalle. Tutkimuksessa ilmi tulevissa poliisimiesten kokemuksissa ja tuntemuksista voi olla suurta hyötyä nykyisen pandemian aiheuttaman poikkeusolojen loppuun asti ja tämän jälkeen tulevaisuudessa uusien mahdollisten poikkeusolojen varautumissuunnitelmissa.

Poliisimiesten kokemuksia pandemiaan liittyen ei ole aikaisemmin dokumentoitu Etelä-Karjalan alueella, joten uskon, että vaikei pandemia olekaan varsinaisesti vielä ohi, tuottaa tällainen tutkimus arvokasta tietoa jo nyt.

1.3 TUTKIMUKSEN MENETELMÄ JA RAKENNE

Tutkimuksessa käytettävä menetelmä on niin sanottu kvalitatiivinen tutkimus. Tiedonkeruumenetelmänä on ollut haastattelu. Tarkoituksena on hyvinkin vapaan keskustelun avulla tuoda esille haastateltujen poliisimiesten kokemuksia siten, että haastattelussa käytetyt kysymykset ohjaisivat

haastateltujen vastauksia mahdollisimman vähän. Tähän on omiaan teemahaastattelu, eli toisin sanoen puolistrukturoitu haastattelu. Teemahaastattelussa keskustelu pidetään hyvin vapaana, eikä haastattelija yritä ohjata sitä liikaa tiukoilla ennalta mietityillä kysymyksillä kuten lomakehaastattelussa.¹ Tutkimuksessa on kuitenkin ennalta mietityt tutkimusongelmat, joten täysin vapaata haastattelua ei voida käyttää.

Tutkimuksen ensimmäisessä osassa eli johdannossa, käydään läpi prosessia tutkimuksen tekemisen taustalla, sekä selvitetään, miten kyseisen tutkimuksen tekemiseen on päädytty. Lopuksi käsitellään ja avataan joitakin keskeisiä käsitteitä, sekä avainsanoja, jotka esiintyvät pitkin opinnäytetyötä.

Toisessa osassa käsitellään tietoperusta, eli tutkimuksen teoreettinen viitekehys. Siinä käsitellään lyhyesti tutkimuksessa esiintyvien teemojen tietoperusta esimerkiksi COVID-19:sta sekä Lappeenrannan poliisista. Tämä selventää taustatekijöitä tutkimuksen lukijalle ja luo edellä mainitun teoreettisen viitekehysten.

Tutkimuksen empiirinen osuus eli haastattelut käsitellään kolmannessa osiossa. Siinä käsitellään tarkemmin haastatteluiden lähtökohtia, rakennetta sekä niiden suorittamista käytännössä. Osiossa selvennetään myös, miten haastattelut teemoitellaan ja analysoidaan.

Neljännessä osiossa käydään läpi haastatteluiden tulokset, ja kirjoitetaan ne auki kysymys kerrallaan. Tuloksissa verrataan keskenään haastateltujen poliisimiesten vastauksia, ja nostetaan esille mielenkiintoisia havaintoja ja poimintoja näistä.

Tutkimuksen viides ja viimeinen varsinainen osa on pohdinta, missä käyn läpi omaa työskentelyäni ja ajatusprosessia niin opinnäytetyön tekemisen, kuin tutkittavana olevan aiheen kanssa. Tuon esille pohdinnassa omat päätelmäni haastatteluiden pohjalta.

1.4 TUTKIMUSONGELMA JA KYSYMYKSET

Tutkimuksen lähtökohta eli sen tutkimusongelmana on selvittää se, miten valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevät poliisimiehet ovat kokeneet COVID-19-pandemian vaikutukset työssään, niin työnkuvan muutoksissa kuin vaikutuksissa heihin itseensä.

¹ Hirsjärvi – Hurme 2018

Tutkimusongelmaa lähestytään tutkielman päätutkimuskysymysten avulla, jotka ovat seuraavat:

1. Minkälaisilla toimilla poliisiorganisaatio, etenkin Kaakkois-Suomen poliisilaitos on reagoinut pandemiaan?
2. Millä konkreettisilla tavoilla poliisimiehet arvioivat pandemian muuttaneen heidän työtään?
3. Kuinka muutokset on koettu?

Päätutkimuskysymyksiin vastatakseni olen teemahaastatteluissa kysynyt poliisimiehiltä erilaisia kysymyksiä (=empiiriset tutkimuskysymykset), joita ovat olleet:

1. Kerro millä tavalla COVID-19-pandemia on näkynyt päivittäisessä VHS-työssä?
2. Millaisena olet kokenut Poliisihallituksen ja oman poliisilaitoksesi viestinnän ja ohjeistuksen koronapandemian suhteen?
3. Miten olet kokenut koronapandemian vaikuttavan sinuun poliisimiehenä?
4. Koetko poliisin onnistuneen organisaationa koronapandemian hoitoon liittyvissä asioissa?

2 TEORIITTINEN VIITEKEHYS

2.1 LAPPEENRANTA

Lappeenranta sijaitsee osana Etelä-Karjalan maakuntaa, ja toimii sen maakuntakeskuksena alueen isoimpana kuntana niin pinta-alaltaan kuin asukasluvultaankin (72 662 asukasta v.2020)². Lappeenrannan alueelle tyypillisiä piirteitä poliisityön kannalta ovat Saimaan vesistö, pitkä itäraja, kansainvälinen lentokenttä sekä runsas määrä vapaa-ajan asuntoja. Nämä tekijät näyttäytyvät vahvasti jokapäiväisessä poliisityössä.

² Tilastokeskuksen verkkosivu: kuntien avainluvut.

2.2 LAPPEENRANNAN POLIISIASEMA

Lappeenrannan poliisiasema on osa Kaakkois-Suomen poliisilaitosta, jonka pääasema sijaitsee Kouvolassa, noin sadan kilometrin päässä Lappeenrannasta. Lappeenrannan poliisiasema sijaitsee Lappeenrannan kaupungin keskustassa. Poliisiasemalla on omat tilat rikostorjunnalle, valvonta- ja hälytyssektorille, järjestäytyneen rikollisuuden tutkinnalle, lupapalvelulle sekä asiakaspalvelulle. Poliisiaseman alueeseen kuuluu Lappeenrannan kunnan lisäksi pohjoisessa Savitaipale ja Taipalsaari, idässä Imatra, Rautjärvi, Ruokolahti ja Parikkala sekä lännessä Luumäki ja Lemi. Asemaan kuuluu myös Imatran poliisiasema, jonka pääasiallinen toimialue on edellä mainitut idässä sijaitsevat kunnat.

2.3 LAPPEENRANNAN POLIISIASEMAN VALVONTA- JA HÄLYTYSSEKTORI

Lappeenrannan poliisiasemalla toimii oma valvonta- ja hälytyssektori, jossa on viisi erillistä ryhmää. Sektorilla työskentelee yhteensä yli 50 poliisia. Sektorilta löytyy erikoisosaamista mm. poliisikoirien, vaativien tilanteiden sekä taktisen neuvottelun osalta.

2.4 COVID-19

COVID-19 on uusi SARS-CoV-2-viruksen aiheuttama koronavirus. Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektioita. Tartunta saadaan yleensä pisaratartuntana esimerkiksi yskimisen, aivastamisen tai puhumisen tuottamista pisaroista. Taudin itämisaika on tartunnasta oireiden alkuun 1–14 vuorokautta. Suurin osa tartunnan saaneista selviää vähäisillä oireilla, osa jopa täysin ilman oireita. Tyypillisimpiä oireita ovat esimerkiksi kuume, yskä, hengenahdistus ja väsymys. Kuolleisuus tautiin on ollut epidemian alusta toukokuun loppuun 2021 n. 2.1 %. Suomessa luku on vielä alhaisempi, noin 1 %. Mikä tekee COVID-19 muita koronaviruksia vaarallisemman, on sen tarttuvuus sekä pitkäaikaisoireet hengityselimeen, aivoihin sekä sydämeen, jotka ovat mahdollisia myös nuorille perusterveille ihmisille.³

³ Anttila 2021.

2.5 COVID-19-PANDEMIA LAPPEENRANNAN POLIISILAITOKSEN ALUEELLA

Etelä-Karjalassa pandemiatilanteen voidaan katsoa olleen hieman muuta Suomea, varsinkin sen etelä- ja länsiosia, hillitympi. Tartuntoja on elokuun alkuun 2021 mennessä todettu 1470, mikä on maan lukuihin verrattuna maltillinen. Etelä-Karjalassa on myös onnistuttu hyvin rokotestrategiassa, ja maakunnassa onkin koko Suomen paras rokotekattavuus (elokuu 2021). Omia haasteita pandemian hallintaan alueella tuo pitkä itäraja, minkä lisäksi Nuijamaan rajanylitysaseman läpikulku on vilkasta. Tämä korostui esimerkiksi jalkapallon EM-kilpailujen liikenteessä, jossa kisaturistien bussit kulkivat alueen läpi, tuoden monenlaisia haasteita pandemian hallintaan. Lisäksi alueella on suuri vastaanottokeskus, jonka asukkaiden kanssa on todettu paljon haasteita pandemiaan liittyvissä asioissa. Saimaa kuuluu suurimmaksi osaa Etelä-Karjalaa, ja sen ympäristössä on tuhansia vapaa-ajan asuntoja. Alueelle kesällä suurin joukoin saapuvat mökkeilijät ovat omalta osaltaan tuoneet lisää terveysturvallisuusriskejä.

2.6 LAINSÄÄDÄNTÖ

Kaikkea poliisintyötä ohjaa poliisilaki. Opinnäytetyön sisältöä rajatakseni en kuitenkaan avaa perinteisiä poliisin toimintaa ohjaavia lakeja kuten poliisilakia, pakkokeinolakia ja rikoslakia, vaan tuon tässä kappaleessa esille vähemmän tyypillisiä, pandemian takia sovellettaviin lakeihin. Tartuntatautilaki ja varsinkin valmiuslaki ovat oikeuskäytännössä harvemmin sovellettuja lakeja, jotka ovat olleet pandemian mukanaan tuomassa poikkeustilassa esillä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Poliisi on valvonut näiden lakien noudattamista muiden viranomaisten tukena, hyvänä esimerkkinä anniskeluravintoloiden aukioloaikojen valvominen aluehallintoviraston tukena.

2.6.1 TARTUNTATAUTILAKI

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. Lakia sovelletaan sen 2 §:n mukaisesti tartuntatautien torjuntatyön järjestämiseen ja toteuttamiseen sekä sen suunnitteluun, ohjaukseen, seurantaan ja valvontaan.

Nykyisin voimassa oleva tartuntatautilaki on peräisin vuodelta 2016, jolloin se korvasi vuonna 1986 säädetyn tartuntatautilain.⁴ Muutosta perusteltiin etenkin tartuntatautivaaroissa muutaman vuosikymmenen sisään tapahtuneilla muutoksilla, että myös ihmisten lisääntyneellä kansainvälisellä liikehdinnällä.⁵ Tuolloin lainsäätäjien tietoisuudessa olivat etenkin HI-virus sekä vuonna 2009 alkanut sikainfluenssa, joka sai aikaan esimerkiksi väestön rokotuskampanjan.⁶ Tartuntatautilakiin otettiin säännöksiä, joihin tartuntatautien torjuntatyön järjestäminen tulee pohjata. Torjuntatyön hallinto perustuu lain 2 luvussa säädetyn mukaisesti valtion ja kuntien tehtäväjakoön siten, että kansallisina viranomaisina toimivat sosiaali- ja terveysministeriö ja aluetasolla erityisesti Aluehallintovirasto (AVI) ja kunnat. Lain 6 luvussa säädettiin myös joistain tartunnan leviämistä rajoittavista toimista, mutta niitä on jouduttu toden teolla täydentämään erilaisilla väliaikaisilla säännöksillä covid-19-epidemian hillitsemiseksi.

Kuten edellisessä kappaleessa mainittiin, on tartuntatautilakia jouduttu koronapandemian luoman paineen takia muokkaamaan nopealla aikataululla viimeisen lähes kahden vuoden aikana. Tartuntatautilain ensimmäinen suurempi pandemian mukanaan tuoma muutos tuli voimaan 22.02.2021, tarkoituksenaan vahvistaa paikallisten ja alueellisten viranomaisten mahdollisuuksia tehdä ennakkoivia ja nopeita toimia koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Muutoksissa mm. esiteltiin pandemialle tyypilliset porrastetut vaiheet, perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. Viranomaisilla on mahdollisuus tehdä tiukempia rajoitustoimia maakunnassa tason mukaan.⁷ Muita keskeisiä lisäyksiä ovat olleet ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittamista koskevien pykälien 58 a § - 58 k § lisääminen sekä EU:n digitaalista koronatodistuksen (niin sanottu koronapassi) kansallista käyttöä koskevat 58 i § ja 58 j §.

On selvää, että tartuntatautilakiin tehdyt muutokset ovat olleet laajavaikutteisia ja myös niiden suhdetta perustuslakiin on säätämisvaiheessa pohdittu.⁸ Muutoksilla on luontaisesti ollut vaikutuksia myös poliisitoimintaan ja lakiin otettiin myös suoraan poliisia koskevia velvoitteita. Näitä velvoitteita ovat esimerkiksi 58 b §:n mukainen virka-apu ravitsemisliikkeen sulkemiseksi, 59 a §:n valvontavelvoite ja 59 c § mukainen oikeus antaa määräyksiä ja käyttää pakkokeinoja lain nojalla annettuja

⁴ HE 13/2016 vp, s. 1.

⁵ HE 13/2016 vp, s. 6.

⁶ HE 13/2016 vp, s. 6.

⁷ Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote 19.2.2021: ”Tartuntatautilain muutos on vahvistettu – alueiden viranomaiset saavat lisää keinoja koronavirustilanteen hillitsemiseksi”.

⁸ PeVL 7/2021 vp. HE 15/2021 vp.

määräyksiä rikottaessa. Opinnäytetyön empiirisessä osiossa tuon esille niitä konkreettisia vaikutuksia, joita myös tartuntatautilailla on ollut poliisimiesten työhön.

2.6.2 VALMIUSLAKI

Valmiuslain tarkoitus on sen 1 §:n mukaan tarkoitettu poikkeusoloissa suojaamaan väestöä, turvaamaan sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitämään oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvaamaan valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys. Tällaisia poikkeusoloja voivat valmiuslain 3 § nojalla olla esimerkiksi sotatila, vakava suuronnettomuus tai vaarallinen tartuntatauti. Valmiuslaki antaa viranomaisille kattavat toimivaltuudet poikkeusoloissa, kuitenkin sillä rajoituksella, että lain 4 § mukaan poikkeusoloissa käytettyjen toimivaltuuksien on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia.

Vaikka nykyisin voimassa oleva valmiuslaki on annettu jo vuonna 2011, otettiin valmiuslaki ensimmäisen kerran käyttöön Suomen hallituksen todettua koronapandemian kiihtyneen maaliskuussa 2020. Tällöin todettiin valmiuslain mukaiset poikkeusolot ja annettiin valmiuslain 6 §:n mukainen käyttöönottoasetus.⁹ Valmiuslain käyttöönotolla lisättiin hallituksen valtaa ja sen nojalla yhteiskunnan toimia rajoitettiin esimerkiksi kokoontumisrajoituksilla, koulujen ja rajojen ylittävän liikkumisen rajoituksilla.¹⁰ Rajoitusten johdosta tartuntatapaukset kääntyivät laskuun, ja ensimmäisen aallon laannuttua saman vuoden kesäkuussa Suomen hallitus katsoi, ettei Suomi ollut enää poikkeusoloissa.

Toisen kerran valmiuslaki otettiin käyttöön maaliskuussa 2021. Poikkeusolot eivät kestäneet kauaa, käyttöönotto peruutettiin jo reilun kuukauden päästä.¹¹

⁹ Valtioneuvoston viestintäosaston tiedote 17.3.2020: Valmiuslain käyttöönottoasetukset eduskunnalle.

¹⁰ Esim. M 10/2020 vp. Valtioneuvoston verkkosivut: Matkustaminen Suomeen ja Suomesta koronaepidemian aikana.

¹¹ Eduskunnan verkkosivu: lakihankkeiden tietopaketit. Valmiuslain käyttöönoton peruuttaminen korona-aikana.

Kuten todettu, valmiuslaki otettiin ensimmäisen kerran käyttöön Suomessa juuri koronapandemian takia. Sen käyttöönotto aiheutti kuitenkin paljon kritiikkiä¹² ja onkin mielenkiintoista seurata, kuinka hallituksen toimia valmiuslain suhteen tullaan tarkastelemaan pandemian jälkeisenä aikana.

Poliisille valmiuslaki ei varsinaisesti tarkoittanut muutoksia sen ydintehtävien suorittamiseen, mutta esimerkiksi valmiuslain 125 §:n mukainen virka-avun antaminen esimerkiksi ravitsemusliikkeiden valvomisen suhteen kuormitti jonkin verran poliisia. Ehkäpä merkittävin poikkeusolojen tuoma tehtävä poliisille oli paljon huomiota mediassa herättänyt Uudenmaan eristys, joka oli voimassa 28.3.-15.4.2020.¹³

3 EMPIIRINEN OSUUS

3.1 KVALITATIIVINEN TUTKIMUS

Tämän opinnäytetyön menetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä. Menetelmävalintaa tukee tutkielman aineisto ja sen tarkoituksenmukainen analysointi. Vaikka haastattelua voisi eritellä myös kvalitatiivisesti, olen tässä tapauksessa katsonut, että aineiston laadullinen analysointi antaa paremman kuvan tutkittavasta ilmiöstä, tässä tapauksessa Lappeenrannan poliisi-aseman VHT-sektorin poliisimiesten kokemuksista.

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan ja ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Siinä vastataan usein esimerkiksi kysymyksiin, miten, miksi ja minkälainen. Se on tutkimusotteena suhteellisen laaja ja se sisältää esimerkiksi useita erilaisia tiedonhankinta- ja analyysitapoja. Laadullisen tutkimuksen yleisimmät aineistonkeruumenetelmät ovat haastattelu, havainnointi sekä valmiiden aineistojen analysointi. Kvalitatiivisista analyysitavoista esimerkkinä voidaan mainita teemoittelu ja tyypittely, sillä ne ovat yksiä yleisimmistä analyysitavoista. Teemoittelussa aineistosta etsitään ja nostetaan esiin teemoja, jotka valaisevat tutkimusongelmaa.¹⁴ Tyypittelyssä on kyse aineiston ryhmittelystä tyypeiksi, selviksi ryhmiksi samankaltaisia tarinoita. Ne tiivistävät ja

¹² Helsingin Sanomien pääkirjoitus 17.6.2020 ”Kynnys valmiuslain käyttöön laski tänä keväänä, ja se saattaa tulla jatkossa vastaan”.

¹³ Sisäministeriön tiedote 28.3.2020: Liikkumisrajoitukset Uudellemaalle voimaan 28. maaliskuuta 2020. Sisäministeriön tiedote 15.4.2020: Hallitus päätti Uudenmaan liikkumisrajoituksen kumoamisesta. M 10/2020 vp.

¹⁴ Eskola - Suoranta 1998, s. 126.

tyypillistävät. Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään jotain toimintaa tai antamaan mielekkään tulkinnan jostain, ei niinkään saavuttamaan tilastollisia yleistyksiä niin kuin määrällisessä tutkimuksessa tehdään.

3.2 TEEMAHAASTATTELU

Kuten olen edellisessä alaluvussa tuonut esille, tutkielman menetelmä on kvalitatiivinen. Käsillä oleva tutkielma on empiirinen. Empiirisyys tarkoittaa, että havaintoja tehdään ympäristöstä. Tutkielman aineistona käytettiin tutkielmaa varten toteutettuja haastatteluja ja ne analysoitiin teemoittelun ja tyypittelyn keinoin. Haastattelu valittiin tutkimusmenetelmäksi, sillä tutkielmassa haluttiin nimenomaan tutkia poliisimiesten kokemuksia COVID-19-pandemian vaikutuksista heidän työhönsä. Esimerkiksi lomakehaastattelulla joitain kokemuksia jäisi todennäköisesti pois, sillä on mahdoton ennakoida vastauksia. Näin myös tuodaan esille haastateltavien asema tutkimustilanteessa subjektina. Heille annetaan mahdollisuus tuoda näkemyksiään esille mahdollisimman vapaasti ja heidät nähdään merkityksiä luovina ja aktiivisina osallisina tutkimukseen.¹⁵

Tutkielman haastattelutavaksi valikoitui teemahaastattelu. Teemahaastattelu on puolistrukturoidun haastattelun menetelmä. Puolistrukturoitu haastattelu tarkoittaa sitä, että kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset, mutta vastauksia ei ole sidottu tiettyihin ennalta määriteltyihin vastausvaihtoehtoihin.¹⁶ Toisin kuin perinteisessä puolistrukturoidussa haastattelussa, teemahaastattelussa kysymykset eivät ole kaikissa tilanteissa kaikille haastateltaville samat, vaikka haastattelut ja kysymykset rakentuvatkin saman teeman ympärille.¹⁷ Hirsjärven ja Hurmeen (2018) mukaan teemahaastattelu pohjautuu oletukseen siitä, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, tunteita ja uskomuksia voidaan tutkia kyseisellä menetelmällä.¹⁸

¹⁵ Hirsjärvi – Hurme 2008.

¹⁶ Eskola – Suoranta 1998.

¹⁷ Hirsjärvi – Hurme 2008. s. 48.

¹⁸ Hirsjärvi – Hurme 2008. s. 48.

3.3 HAASTATTELUT

Tutkimuksen haastateltavat valittiin Lappeenrannan poliisiaseman kenttä- ja valvontahälytyssektorin poliisimiehistä. Haastateltavat valittiin siten, että joukossa olisi mahdollisimman paljon eri virkikäisiä, eri kenttäryhmissä työskenteleviä ja eritaustaisia poliisimiehiä. Tarkoituksena oli saada tutkimusmateriaalia mahdollisimman eritaustaisilta poliisimiehiltä. Haastattelut tehtiin elokuun 2021 aikana.

Haastattelut suoritettiin paikan päällä henkilökohtaisesti suljetussa tilassa, jossa ei ollut muita ihmisiä. Haastateltavat olivat kaikki työskennelleet valvonta- ja hälytyssektorilla myös ennen pandemia-ajan alkua, joten heillä oli työkokemuksen myötä näkemystä, miten asiat olivat muuttuneet sen tuomien muutosten myötä. Haastateltavaksi valikoitiin viisi poliisimiestä.

3.3.1 HAASTATTELUIDEN RAKENNE

Kuten aiemmin kerrotaan, haastattelut tehtiin puolistrukturoituna, eli kaikille haastateltaville esitettiin samat kysymykset, mutta vastauksia ei ole sidottu tiettyihin ennalta määriteltyihin vastausvaihtoehtoihin. Jokaisen haastateltavan kanssa keskustelu eteni eri tavalla, ja ennalta määärätty kysymykset toimivat vain suuntaa antavina tekijöinä haastattelun aikana.

Haastatteluja ennen käytiin aiheen ulkopuolista rentoa keskustelua, jolla pyrittiin luomaan rento tunnelma itse kuulemista varten. Kuultavilla poliisimiehille kerrottiin myös opinnäytetyön sisällöstä, ja mihin heidän vastauksiaan tullaan käyttämään. Haastatelluille kerrottiin vastaamisen tapahtuvan nimettömänä, jolla haluttiin varmistaa, että kynnys kertoa negatiivisia asioita esimerkiksi poliisilaitosta kohtaan madaltuisi.

Pyrin painottamaan kysymyksissä ja muussa keskustelussa sanamuotoa, esimerkiksi siten, että sanoin haastatelluille haluavani tietää mitä mieltä juuri *sinä*, eli haastateltu poliisimies, on mieltä asioista. Tällä pyrin välttämään virkamiehelle tyypillistä ympäripyöreää vastausta, johon poliisimiehet ovat tyypillisesti tottuneet lausuntoja antaessaan.

Haastattelun kysymykset esitettiin haastateltaville samassa, ennalta mietityssä järjestyksessä. Kysymykset olivat käytännössä katsoen identtiset tutkimuskysymyksiensä kanssa. Kysymyksiä käytettiin haastattelun runkona, mutta pääasiallisena aineiston keräämisen muotona käytettiin avointa keskustelua. Haastateltavien kanssa kehkeytyi usein hyvinkin syvä dialogi, ja materiaalia tutkimusta varten sai kerättyä runsain määrin. Tarvetta kaivaa vastauksia esimerkiksi syventävillä kysymyksillä ei juurikaan syntynyt.

1. Kerro millä tavalla maailmassa vallitseva COVID-19-pandemia on näkynyt sinun päivittäisessä VHS-työssäsi?

Ensimmäiseksi kysymykseksi valitsin käsillä olevista tutkimuskysymyksistä ehkäpä helpoiten vastattavissa olevan. Tämän tarkoituksena oli helpottaa vastaajan mahdollisesti kokemaa jännitystä kysymyksiin vastaamisesta. Halusin selvittää vastaajilta, mitä heille tulee ensimmäisenä mieleen muutoksista kysyttäessä. Suurimmalla mielenkiinnolla odotin vastauksia, joissa käsiteltäisiin mahdollisia vaikutuksia poliisimiesten työssään kohtaamien ihmisten esimerkiksi päihteiden käytön osalta. Asiaa on tutkittu esimerkiksi kotimaisessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisemassa tutkimuksessa¹⁹, ja tarkoitukseni oli peilata haastateltavien poliisimiesten vastauksia tutkimustietoon.

2. Millaisena olet kokenut Pohan ja oman poliisilaitoksesi viestinnän ja ohjeistuksen COVID-19-pandemian suhteen?

Seuraavaksi halusin kysyä viestinnästä, edellisessä kysymyksessä jo referoidaan myös laitoksen antamiin ohjeistuksiin, joten oli luonnollista kysyä, minkälaisena haastateltu poliisimies on ne kokenut. Aiheesta on ollut jonkin verran tutkielmia myös Suomessa,²⁰ mutta poliisinäkökulmaa en näistä löytänyt. Kysymys lienee mielenkiintoinen siis koko organisaation kannalta, muutenkin kuin Lappeenrannan poliisiaseman näkökulmasta.

3. Miten olet kokenut koronapandemian vaikuttavan sinuun?

COVID-19 vaikutusta ihmisten mielenterveyteen ja henkiseen jaksamiseen on tutkittu monesta eri näkökulmasta. Sen todettu aiheuttavan esimerkiksi ahdistusta, pelkoa, syyllisyyden tunnetta sekä uniongelmia.²¹ Aihetta on tutkittu myös poliisinäkökulmasta. Kiinassa, josta pandemia on lähtöisin ja siten vaikuttanut siellä kauiten, tehtiin kattava tutkimus aiheesta.²² Halusinkin nyt verrata näitä

¹⁹ Mäkelä – Warpenius - Keski-Kuha – Raitasalo – Jääskeläinen – Karlsson - Ståhl 2020. s. ??.

²⁰ Esim. Manninen 2020.

²¹ Usher – Durkin – Bhullar 2020. s. 316.

²² Huang – Bodla - Chen 2021.

tuloksia haasteltavien poliisimiesten tuntemuksiin. Poliisin työkuva on erilaisista kulttuureista huolimatta haasteiltaan samankaltaista ympäri maailman, joten halusin selvittää, onko samat teemat havaittavissa myös suomalaisten poliisimiesten haastatteluissa.

4. Koetko poliisin onnistuneen organisaationa koronapandemian hoitoon liittyvissä asioissa?

Haastattelun viimeisessä varsinaisessa kysymyksessä halusin selvittää poliisimiehiltä, miten he kaiken kaikkiaan olivat kokeneet poliisi organisaation onnistuneen pandemiaan liittyvissä toimissa. Samalla se toimi eräänlaisena yhteenvetokysymyksenä. Viestinnästä puhuttiin jo aikaisemmin, mutta halusin nyt myös laajemmin selvittää, mitä mielipiteitä, kokemuksia ja tuntemuksia haastateltavilla on asiaan liittyen.

3.3.2 HAASTATTELUIDEN ANALYYSI

Haastatteluiden jälkeen alkoi varsinainen analyysiosio, mikä alkoi mittavan kirjallisen materiaalin litteroinnilla, eli puhtaaksi kirjoittamisella. Näin haastatteluja oli helppo lukea jälkeenpäin, ja tehdä niistä huomioita, sekä merkkeillä omia muistiinpanoja. Haastattelujen purkamiseen käytettiin toistuvuuden ja teemojen etsintää. Teemoittelulla tarkoitetaan analyysivaiheessa esiin nousevia piirteitä, jotka toistuvat useimmissa haastatteluissa.²³ Yhteneväisten piirteiden löytäminen oli verrattainkin helppoa, poliisimiesten vastauksissa oli paljon yhdenvertaisuutta. Teemoittelu tehtiin omana erillisenä tiedostonaan, jota ei suoraan kopioida tutkielmaan. Analyysin tuloksista enemmän seuraavassa kappaleessa.

4 TULOKSET

Poliisimiesten haastatteluista oli yllättävänkin helppo koota tuloksia. Haastateltavilla oli hyvinkin samankaltaisia tuntemuksia pandemiasta, ja samat teemat toistuivat lähes jokaisessa haastattelussa. Esittelen tässä kappaleessa teemoittelun avulla nousseita asioita esille.

²³ Hirsjärvi – Hurme 2018. s. 173.

4.1 COVID-19-PANDEMIAN MUUTOKSET VHS-TYÖHÖN

Ensimmäisenä kysymyksenä, ja varsinaisen haastattelun aloittavana teemana käytiin haastateltujen läpi sitä, miten COVID-19-pandemian mukanaan tuoma poikkeusaika on vaikuttanut päivittäiseen työskentelyyn valvonta ja hälysektorilla.

Jokaiselle viidestä haastateltavista tuli ensimmäisenä mieleen se piirre, mitä voidaan pitää myös ehkäpä jonkin asteisena pandemia-ajan tunnuksena, suojarusteet. Erilaiset maskit, hansikkaat, linssit yms. ovat olleet näkyvässä roolissa jo lähes kahden vuoden ajan useimpien ihmisten elämässä. Kaupassa, kouluissa, kaduilla ja työpaikoilla ei voi olla törmäämättä tähän suureen visuaaliseen muutoksen ajasta ennen koronaa.

Suojarusteiden jälkeen yleisimpänä teemana oli perinteisten puhallusratsioiden poisjääminen. Perinteinen toimintamalli, poliisilangissa ”käsipystyksi” kutsuttu massapuhalluttaminen on pandemia-aikana kielletty, tai vähintäänkin rajoitettu pienemmän mittakaavan työskentelyksi. Tämä herätti ajatuksia niin puolesta kuin vastaan. Poliisimiehet samaan aikaan ymmärsivät kieltoja ja rajoituksia asian suhteen, mutta toisaalta herätti se myös huolta mahdollisten rattijuoppojen kiinnijäämättömyyden kannalta. Näin asiaa kommentoi eräs virkaiältään kokenut poliisimies: ”Uskon, että rattijuopumukset ovat lisääntyneet ihmisten huomattua, ettei massapuhallutuksia enää järjestetä.”

Kolmas yhtenevä teema haastatteluissa oli lasten ja nuorten tilanne. Jokainen haastateltava toi esille huolensa ja havaintojansa lasten ja nuorten pahoinvoinnista, ja ongelmista pandemia-ajan haasteisiin liittyen. Sosiaalisuus ja yhteisöllisyys on ollut aina tärkeää nuorille. Pandemian suljettua nuorisotilat ja monet harrastukset, on yhdessäolo siirtynyt koulujen pihalle, kauppakeskuksiin ja muihin paikkoihin. Suuret laumat nuorisoa ilman aikuisten valvontaa on aiheuttanut paljon ongelmia, esimerkiksi päihteidenkäytön ja ilkeiden muodossa. Myös nuoremmille lapsille oli pandemian havaittu aiheuttaneen ongelmia. Kotioloissa lisääntynyt päihteidenkäyttö on vaikuttanut poliisimiesten mukaan suoraan varsinkin perheen pienimpiin lapsiin.

Siinä missä suojarusteet, nuorten pahoinvointi ja massapuhallutukset esiintyivät hyvinkin samankaltaisena kaikissa haastatteluissa, herätti kotihälytykset mielenkiintoista keskustelua. Kotihälytykset tuli esille jokaisessa haastattelussa, mutta hyvinkin erilaisilla tavoilla. Havaintoja kotihälytyksien määrästä oli molempiin suuntiin, jotkut kertoivat niiden vähentyneen, toiset taas lisääntyneen. Mielenkiintoinen havainto, joka varmasti selitty osittain puhtaalla sattumalla, mutta kertoneen myös siitä, miten ihmiset voivat kokea samoja asioita eri tavalla. Suurin osa poliisimiehistä kertoi, että he

kokevat ihmisten päihteidenkäytön lisääntyneen ja muuttuneen rajummaksi. Eräs haastateltu poliisimies kuvaili, miten ihmisillä saattoi olla viikkojakin kestäneitä rajuja putkia taustalla esimerkiksi alkoholin käytössä.

4.2 POLIISIHALLITUKSEN JA LAPPEENRANNAN POLIISIASEMAN VIESTINTÄ PANDEMIAAN LIITTYEN

Toinen kysymys käsitteli sitä, miten poliisimies koki poliisihallituksen sekä oman poliisiasemansa, tässä tapauksessa Lappeenrannan poliisiaseman, viestinnän pandemiaan liittyvissä asioissa. Viestinnällä tarkoitettiin esimerkiksi ohjeistusta pandemialta suojautumiseen ja työtapoihin, tietoa pandemian ominaisuuksista sekä yleistä ajankohtaista informaatiota aiheeseen liittyen.

Poliisimiesten vastauksissa on jälleen havaittavissa merkittäviä yhdenmukaisuuksia. Jokainen haastateltava oli sitä mieltä, että molemmat tahot ovat onnistuneet pääosin erinomaisesti tiedottamisessa. Viestinnän koettiin olevan riittävää, monipuolista ja haastatellut kokivat, että asioista on puhuttu avoimesti.

Pandemian alkua pidettiin kuitenkin selvästi viestinnän heikoimpana ajanjaksona. Lähes jokainen haastateltu oli sitä mieltä, että varsinkin muutama ensimmäinen viikko pandemian eskaloitumisesta oli tiedottamisen kannalta selvästi heikoin. Vaikka nämä poikkeusaikojen ensimmäiset viikot sai paljon negatiivisia mainintoja haastatelluilta, oli moni sitä mieltä, ettei oikein kukaan tiennyt vielä mistä oli kysymys, joten tiedottamisen kankeutta pidettiin luonnollisena asiana. Kun tarkastellaan jälkiperspektiivistä pandemian ensimmäisiä viikkoja, jopa kuukausia, on havaittavissa selvää epätietoisuutta myös muiden virallisten tahojen osalta, täten ei ole ihme, ettei myöskään poliisiorganisaationa voinut välttyä tältä.

4.3 COVID-19-PANDEMIAN VAIKUTUS HAASTATELTAVAAN POLIISIMIEHEEN

Seuraavaksi haastateltujen poliisimiesten kanssa käytiin läpi sitä, miten pandemia on vaikuttanut häneen itseensä. Kysymys oli selvästi haastava useimmille haastateltaville. Vastaukset olivat lyhyitä, ja monissa tapauksissa sain aluksi vastauksen, ettei pandemia olisi vaikuttanut mitenkään henkisellä tasolla. Asian taustalla voi olla poliisissa vielä tänäkin päivänä vahvasti läsnä oleva väkijoukon kulttuuri. Omista tuntemuksista, varsinkin liittyen omaan henkiseen jaksamiseen, ei haluta, tai ehkäpä osata kertoa.

Usein kuulee ihmisten puhuvan esimerkiksi mediassa, kuinka he kokevat pandemian vaikuttaneen psyykkisesti esimerkiksi ahdistuksen, stressin ja joissain tapauksissa jopa masennuksen kaltaisilla oireilla. Yritin selvittää tällaisten seikkojen ilmenevyyttä poliisimiesten keskuudessa. Kuten edellä mainitaan, tällaisen keskustelun luominen oli vaikeaa. Voi toki olla myös, ettei paljon erilaisia henkisesti kuormittavien tilanteita kokevat poliisimiehet reagoi niin vahvasti, kuin monen muun ammatin edustajat.

Eräs haastateltu poliisimies koki pandemian vaikuttaneen häneen henkisesti ylimääräisenä vastuuntuntona. Hän koki suurta huolta esimerkiksi siitä, ettei omilla toimillaan altistaisi kollegoita tai asiakkaita esimerkiksi altistumisella.

4.4 POLIISIHALLITUKSEN JA LAPPEENRANNAN POLIISIASEMAN ONNISTUMINEN KOKONAISUUDESSAAN PANDEMIAN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

Lopuksi kysyin haastateltavilta heidän mielipidettään siitä, miten he ovat kokevat poliisihallituksen ja Lappeenrannan poliisiaseman onnistuneen kokonaisuudessaan pandemian hoidossa. Jokainen haastateltava poliisimies koki molempien tahojen onnistuneen hyvin pandemian hoidossa. Heidän mielestään asiaan oli suhtauduttu, alkuvaikeuksien jälkeen, riittäväillä toimenpiteillä, informaatio tautiin liittyen on ollut riittävää, ja suojarusteita on ollut riittävästi. Haastateltavien mukaan mitään merkittäviä parannuskohteita ei ollut. Ensimmäisten viikkojen hidas reagointi koettiin luonnollisena johtuen yleisestä tilanteen kaoottisuudesta ja myös muiden viranomaisten hitaasta reagoinnista.

Kaiken kaikkiaan voidaan niin poliisihallituksen kuin Lappeenrannan poliisiasemankin onnistuneen haastateltavien mielestä erinomaisesti pandemiaan liittyvien toimien hoitamisesta.

5 POHDINTA

Opinnäytetyön aihetta pohtiessani oli korona vahvasti esillä maailmassa. Aihe oli vallitseva mediassa, koulussa, kuin ihan jokapäiväisissä keskusteluissa tuttavien kanssa. Työharjoitteluni alkaessa kuulin jatkuvasti, miten tämä ja tuo asia tehtiin eri tavalla ennen poikkeusaikaa. Aihe opinnäytetyölle löytyikin luonnollisesti tätä kautta. Olin kiinnostunut selvittämään miten asiat olivat muuttuneet. Tästä näkökulmasta oli kuitenkin opinnäytetöitä tehty, joten en voinut suoraan käyttää tätä ajatusta.

Valvonta- ja hälytyssektorille työharjoittelussa siirryttyäni siirtyi ajatusmaailmani poliisiin liittyen enemmän VHS-painoitteiseksi. Pitkissä työvuoroissa oli enemmän aikaa keskustella kokeneiden kollegoiden kanssa työstä ja elämästä yleensä, ja erityisen mielenkiintoista minusta oli kuulla, mikälaista työ oli ennen esimerkiksi kännyköitä, nykyään käytössä olevia poliisin järjestelmiä, tai vaikkapa ennen korona. Tästä heräsikin ajatus opinnäytetyön aiheeksi. Halusin selvittää myös, miten korona on vaikuttanut ihmisiin. Olin lukenut paljon aiheesta, ja halusin käytännön työtapojen lisäksi selvittää myös psyykkistä puolta. Olisiko poikkeusajat näkyneet myös henkisessä jaksamisessa?

Pidin haastattelutuloksia sangen mielenkiintoisina. Tutkielmaa suunnitellessani ja aiheesta keskustellessani törmäsin paljon kielteisempään ajatteluun, kuin mitä haastatteluissa sain vastaukseksi. Yhdeksi syyksi tälle epäilen sitä, ettei virallisessa haastattelutilanteessa haluttu esittää omia mielipiteitä niin jyrkästi kuin esimerkiksi kahvihuonekeskusteluissa. Tähän liittyy myös poliisimiesten suhtautuminen haastattelutilanteeseen. Poliisiin tulee työssään olla neutraali, ja välttämään vahvoja mielipiteitä lausuntoja antaessaan. Tämä varmasti heijastui omalla tavallaan myös haastattelutilanteisiin. Vaikka haastateltavat olivat pääosin hyvä työkavereita, joiden kanssa olimme vaihtaneet paljon ajatuksia aikaisemminkin, tuntui, että vaikka aiheesta saimmekin hyvää keskustelua, varottiin liikaa tuomasta esille omia vahvoja mielipiteitä.

Haastateltavat vastasivat yllättävänkin yhtenäisesti. Vaikka haastateltavat valikoitiin mahdollisimman eri taustaisiksi, oli annetut vastaukset hyvinkin samankaltaisia. Mielestäni tämä kertoo siitä, että poikkeusaika on nähty hyvin samankaltaisesti eri taustoista ja asemasta huolimatta. Siksi pidän tuloksiani luotettavina.

Aiheeseen tutustuttani syvemmin voin oman tutkimustyöni perusteella todeta, että poliisi on organisaationa onnistunut vähintäänkin hyvin pandemian mukanaan tuomissa seikoissa sen henkilökunnan perspektiivistä katsottuna.

Korona-pandemian voidaan katsoa olevan ehkäpä suurin poikkeustila sotien jälkeen maamme historiassa, joten oli erityisen kiinnostavaa tutkia, kuinka poliisin kaltainen iso ja moniulotteinen organisaatio selviää sen tuomista haasteista. Monet viranomaiset ovat saaneet kritiikkiä niin ulkomailla kuin täällä Suomessakin, joten mielestäni poliisi voi olla tyytyväinen siitä, miten se on onnistunut toimimaan poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Haastattelemieni poliisimiesten kommentteista sai nopeasti selville sen, että yleisesti ottaen kokemukset organisaation toimista oli positiiviset. Tutkielmaa aloittaessani odotin ristiriitaisempaa suhtautumista asiaan, ja koinkin haastatteluissa suorastaa yllätyksellisenä sen, miten yhtenäiset mielipiteet poliisimiehillä on. Jokainen haastatteleman poliisimies oli sitä mieltä, että niin poliisihallitus kuin heidän edustamansa poliisilaitos on onnistunut pääosin erinomaisesti poikkeusolojen haasteista.

Suurin mainittavan arvoinen kritiikki oli pandemian alkuaikoina vallinnut epätietoisuus ja epävarmuus. Haastatellut kuitenkin suhtautuivat tähänkin suopeasti, moni totesikin, ettei itsekään tiennyt tässä vaiheessa minkälaisen asian äärellä oltiin, ja pitivät luonnollisena, että näin tapahtui myös organisaatiotasolla.

Mielestäni tutkimuksen perusteella on Lappeenrannan poliisiasemalla, Kaakkois-Suomen poliisilla ja Poliisihallituksella syy olla tyytyväisiä toimintaansa. Ruohonjuuritason työntekijät ovat kokeneet näiden tahojen toiminnan pikaisia toimia vaatineessa poikkeusaikana lähes kauttaaltaan onnistuneina.

LÄHTEET

Anttila, Veli-Jukka. Koronavirus (SARS-CoV-2, COVID-19). Lääkärikirja Duodecim. Kustannus Oy Duodecim 6.10.2021. Saantitapa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257/koronavirus-sars-cov-2-co-vid-19?q=korona>.

Eduskunnan verkkosivu: lakihankkeiden tietopaketit. Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana. Saantitapa: https://www.edus-kunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx.

Eskola, Jari – Suoranta, Juha. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. 1998.

Helsingin Sanomien pääkirjoitus 17.6.2020 ”Kynnys valmiuslain käyttöön laskee tänä keväänä, ja se saattaa tulla jatkossa vastaan”. Saantitapa: <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000006544571.html>.

Hirsjärvi, Sinikka – Hurme, Helena. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudemus. Helsinki. 2018.

Huang, Qiufeng – Bodla, Ali Ahmad – Chen, Chiyin. An Exploratory Study of Police Officers' Perceptions of Health Risk, Work Stress, and Psychological Distress During the COVID-19 Outbreak in China. *Frontiers in Psychology*. 19 March 2021.

Manninen, Anna. Työntekijöiden kokemus kriisiviestinnästä COVID-19 epidemian alkuaikana. Opinnäytetyö JAMK. 2020.

Mäkelä, Pia – Warpenius, Katariina - Keski-Kuha, Teemu – Raitasalo, Kirsimarja – Jääskeläinen, Marke – Karlsson, Thomas – Ståhl, Timo. Koronaepidemian vaikutukset suomalaisten alkoholinkulutukseen vuonna 2020. Tutkimuksen tiivistys 14/2021. Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2020.

Sisäministeriön tiedote 28.3.2020: Liikkumisrajoitukset Uudellemaalle voimaan 28. maaliskuuta 2020. Saantitapa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/liikkumisrajoitukset-uudellemaalle-voimaan-28-maaliskuuta-2020-klo-00-00>.

Sisäministeriön tiedote 15.4.2020: Hallitus päätti Uudenmaan liikkumisrajoituksen kumoamisesta. Saantitapa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/xx-1>.

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote 19.2.2021: ”Tartuntatautilain muutos on vahvistettu – alueiden viranomaiset saavat lisää keinoja koronavirustilanteen hillitsemiseksi”. Saantitapa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/tartuntatautilain-muutos-on-vahvistettu-alueiden-viranomaiset-saavat-lisaa-keinoja-koronavirustilanteen-hillitsemiseksi>. Viitattu: ???.

Tilastokeskuksen verkkosivu: kuntien avainluvut. Saantitapa: <https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=405&year=2021>.

Usher, Kim – Durkin, Joanne – Bhullar, Navjot. The COVID-19 pandemic and mental health impacts. International Journal of Mental Health Nursing. 2020 Jun; 29(3). s. 315–318. 2020.

Valtioneuvoston viestintäosaston tiedote 17.3.2020: Valmiuslain käyttöönottoasetukset eduskunnalle. Saantitapa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/valmiuslain-kayttoonottoasetus-eduskunnalle>.

Valtioneuvoston verkkosivut: Matkustaminen Suomeen ja Suomesta koronaepidemian aikana. Saantitapa: <https://valtioneuvosto.fi/maahantulon-rajoitukset>.

Virallislähteet

HE 13/2016 vp

PeVL 7/2021 vp

HE 15/2021 vp

M 10/2020 v